Нам подобався наш дім, бо, крім того, що він був великий і старий (а тепер старі будівлі потроху зникають), він зберігав пам'ять про наших предків, про діда з боку батька та про наше дитинство.

Ірене та я жили в ньому самі, а тут легко могли б розміститися й восьмеро людей, не заважаючи один одному. Ми прибирали в будинку, починаючи з сьомої ранку, а десь близько одинадцятої я залишав останні кімнати Ірене, а сам ішов на кухню. Обідали ми завжди опівдні. Більше робити вже не було чого, тільки помити кілька брудних тарілок. Обідали ми з великим задоволенням, думаючи про наш великий і затишний дім та про те, що ми підтримуємо його в належному стані. Іноді нам спадало на думку, що саме через цей дім ми й не одружилися. Ірене відмовила двом претендентам без усякої причини, а моя наречена Марія Естер померла раніше, ніж ми встигли побратися. Нам з Ірене було вже по сорок і наш тихий братній та платонічний шлюб здавався нам логічним продовженням затворницького життя, яким завжди жили наші пращури в цьому домі. Ми, мабуть, тут і помремо одного дня, а наші двоюрідні брати, ледарі та гультяї, зруйнують дім, щоб продати землю та міцні цеглини, з яких він складений, а може, ми й самі це коли-небудь зробимо.

Ірене була людиною, яка народилася, щоб нікому не заважати. Вранці вона прибирала в домі, решту дня проводила на дивані в своїй спальні за плетінням. Я не знаю, навіщо вона стільки плела, мені здається, що цим ділом жінки тільки маскують свою бездіяльність. Але Ірене не була такою, вона завжди плела щось потрібне: светри на зиму, панчохи для мене, хустини та камізельки для себе. Іноді, коли їй не подобалася сплетена річ, вона її розплітала; цікаво було дивитися на кошик, де лежали покручені нитки, які тільки-но втратили свою попередню форму. По суботах я ходив у центр міста купувати їх для неї; Ірене довіряла моєму смаку, їй подобалися кольори, які я купував, і жодного разу мені не довелося їх повертати. Я користувався цими виходами в місто, щоб зазирнути в кілька книгарень у пошуках новинок

французької літератури, але даремно. Уже давно до Аргентини не надсилали з Європи нічого путнього з літератури.

Але я трохи відхилився від теми, мені цікаво розповідати тільки про будинок та про Ірене, про себе мені не хочеться говорити. Я іноді запитую себе, що робила б Ірене, якби не мала плетіння. Книжку можна й перечитати, та коли пуловер закінчено, зв'язати другий такий самий неможливо. Одного разу я знайшов у нижній шухлядці комоду цілий стіс білих, зелених та бузкових хустин, пересипаних нафталіном та акуратно складених, немов у крамниці, але в мене не стало духу запитати її, що вона збирається з ними робити. Заробляти на життя ми не мали потреби, щомісяця надходили кошти за оренду землі, і ми навіть не відкладали гроші про чорний день. Але розважалася Ірене тільки плетінням, майстерність у цій справі була надзвичайною, а для мене години минали непомітно, коли я дивився на її руки, схожі на срібних їжачків, на дротики, які снували туди-сюди, та на кошики на підлозі, де постійно крутилися клубки. Це було гарно.

Я дуже добре пам'ятаю розташування кімнат у домі. їдальня, зала з гобеленами, бібліотека та три великі спальні були в глибині будинку й виходили на вулицю Родрігеса Пенья. Коридор, у який ми виходили крізь масивні дубові двері, відокремлював цю частину дому від переднього крила, де розташувалися кухня, ванна кімната, наші спальні, вітальня та ще кілька кімнат. Заходили в будинок через вестибюль, прикрашений майолікою, двері якого сполучалися з вітальнею. Наші кімнати також виходили у вестибюль. Коли двері всередині будинку лишалися відкритими, було видно, що дім дуже великий; коли вони зачинялися, виникало враження, що це просто квартира, які будують тепер, де ледве можна поворухнутися. Ми з Ірене жили в передній частині й майже ніколи не заходили в глибину дому, хіба що тільки прибирати там, бо пилюка постійно осідала на меблях. Буенос-Айрес вважається чистим містом, але це стосується насамперед його мешканців. У повітрі ж там багато пилюки, і коли здіймається вітер, вона сідає на консолях, килимах, покривалах, піаніно, меблях і дуже важко її звідти змести.

Той день мені запам'ятався назавжди. Ірене плела у своїй кімнаті, була восьма година вечора, і раптом мені заманулося поставити на плиту чайник, щоб заварити мате. Коли я вийшов у коридор, дубові двері були прочинені. Я вже збирався увійти до кухні, коли раптом почув якийсь шум у їдальні чи в бібліотеці. Той звук був глухий та неясний, чи то стілець упав на килим, чи хтось пошепки розмовляв. Я кинувся до дверей і підпер їх своїм тілом, на щастя, ключ стримів із нашого боку, я крутнув його в замку, а для більшої безпеки ще й узяв двері на великий засув.

Потім я пішов до кухні, закип'ятив мате, поставив чайник на тацю, а повернувшись до нашої частини будинку, сказав Ірене:

— Довелося мені замкнути двері до коридору. Хтось захопив ту половину дому.

Плетіння випало в неї з рук, і вона подивилася на мене своїми серйозними втомленими очима.

— Ти правду кажеш?

— Авжеж.

— Тоді,— сказала вона, збираючи дротики,— доведеться нам жити тільки на цій половині.

Я сьорбав мате, а вона ще довго не могла знову заходитися біля своєї роботи. Пам'ятаю, вона плела сіру камізельку, яка мені подобалася.

Перші дні були важкими для нас, бо ми обоє залишили на тій половині будинку речі, які любили. Мої книжки з французької літератури, наприклад, усі стояли на полицях у бібліотеці; Ірене бракувало її скатертин та теплих капців, які дуже зігрівали її взимку.

Мені жаль було моєї люльки з ялівцю, а Ірене — пляшки з багаторічною трав'яною настоянкою. Часто в перші дні ми сумно прочиняли яку-небудь шухляду в комоді й журливо дивились одне на одного.

— Тут немає.

Ішлося про речі, які ми залишили на тій половині будинку.

Але були й переваги. Прибирати стало набагато легше. Ми могли вставати тепер навіть пізно, десь о пів на десяту, й уже об одинадцятій годині були вільні. Ірене призвичаїлася ходити зі мною на кухню й допомагати готувати сніданок. Потім ми поміркували й вирішили, що поки я готуватиму сніданок, Ірене буде варити обід та готувати страви, які можна їсти холодними на вечерю. Ми зраділи, бо нам завжди не хотілося виходити увечері зі своїх кімнат, аби що-небудь зварити. Тепер нам вистачало стола в спальні Ірене та невеликої кількості посуду. Ірене була задоволена, бо їй залишалося більше часу на плетіння. Мені дуже бракувало книжок, але, щоб не засмучувати сестру, я почав роздивлятися батькову колекцію марок і таким чином убивав час. Ми розважалися, зайняті кожне своїм ділом, майже завжди сидячи в кімнаті Ірене, зручнішій, аніж моя. Іноді вона казала:

— Подивись-но, як гарно у мене вийшло, схоже на квітку конюшини.

Потім я показував їй яку-небудь рідкісну бельгійську марку. Нам було добре, й потроху ми почали забувати про наші прикрості.

У Ірене була звичка розмовляти уві сні, тоді я зразу прокидався й не впізнавав її голосу, шо звучав якось неприродно, немов голос мармурової статуї або папуги. Ірене ж казала, що я так уві сні кручуся, що з мене падає ковдра. Між нашими кімнатами була невелика вітальня, але вночі заважає будь-який звук. Ми чули дихання одне одного, кашель і знали, коли того або того з нас мучило безсоння.

А взагалі, в домі було тихо. Вдень чулися звичайні звуки: металеве подзенькування дротиків, шурхіт від перегортання сторінок філателістичного альбому. Дубові двері, як я вже казав, були дуже масивні. На кухні та у ванній кімнаті, які межували із захопленою половиною дому, ми розмовляли голосніше, а Ірене навіть співала колискові пісні. На кухні завжди ще й торохтів посуд, і тому інші звуки туди не долинали, а коли ми поверталися в нашу вітальню або в спальні, дім ставав геть мовчазним та напівосвітленим, і ми навіть намагалися ступати якомога тихше по підлозі. Я думаю, саме тому я й прокидався вночі, коли Ірене починала марити уві сні вголос.

Одного разу знову повторилося те саме, тільки наслідки були гіршими. Ввечері мені завжди хотілося пити, і того вечора, перед тим як лягти спати, я сказав Ірене, що піду на кухню, щоб узяти склянку води. Вона плела собі, як звичайно, а я ще від дверей спальні почув якісь звуки на кухні, а може, у ванній кімнаті, бо це було аж за поворотом коридору. Ірене звернула увагу на те, що я раптом зупинився, і мовчки підійшла до мене. Ми виразно чули по цей бік дубових дверей шум, що лунав на кухні, у ванній кімнаті та в коридорі, зовсім поряд із нами. Ми навіть не подивились одне на одного. Я схопив Ірене за руку, й ми побігли до вхідних дверей, не озираючись назад. Шум ставав усе гучнішим, тож я зачинив за собою двері, й ми опинились у вестибюлі. Там не чутно було нічого.

— Тепер вони захопили й цю половину будинку,— сказала Ірене. Нитки ще звисали з її рук. Та коли побачила, що клубки залишилися за дверима, вона струсила нитки додолу.

— Ти встигла що-небудь узяти? — недоречно запитав я.

— Ні, нічого.

З нами був тільки одяг, той, що на нас. Я згадав про п'ятнадцять тисяч песо в шафі моєї спальні, та було вже пізно. Подивившись на свого

ручного годинника, я побачив, що була одинадцята вечора. Я обняв Ірене, яка плакала, і ми вийшли на вулицю. Перед тим, як піти геть, я замкнув двері на ключ і кинув його в канаву, щоб який-небудь нещасний приблудько не увійшов бува так пізно в захоплений дім.